

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΒΗΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
HELLENIC DIABETES ASSOCIATION

Ηριδανού 12 • 115 28 Αθήνα • Τηλ : 210 7210935 • Fax: 210 7210936 • info@ede.gr • www.ede.gr
12, Iridanou str. • 115 28 Athens • Tel.: 210 7210935 • Fax: 210 7210936 • info@ede.gr • www.ede.gr

**Εκπαιδευτικό Σεμινάριο «Σακχαρώδης Διαβήτης.
Από τη θεωρία στην καθημερινή πρακτική»**

Σε συνεργασία με τον
Ιατρικό Σύλλογο Ηρακλείου

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες της ΕΔΕ για τη διάγνωση και την αντιμετώπιση του Σακχαρώδους Διαβήτη

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΙ

ΔΩΡΕΑΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

7 Νοεμβρίου 2015

Ξενοδοχείο «Aquila Atlantis», Ηράκλειο

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

Congress World, Event - Travel

Μαιάνδρου 23, 115 28 Αθήνα, ☎ 210 7222 518, 📠 210 7210 069

 <http://www.congressworld.gr>, info@congressworld.gr

ПРОГРАММА

**Θα χορηγηθούν 5
Μόρια Συνεχιζόμενης
Ιατρικής Εκπαίδευσης
(CME Credits)**

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΑΒΗΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Πρόεδρος:

Ιωάννης Ιωαννίδης

Αντιπρόεδρος:

Λεωνίδας Λαναράς

Γεν. Γραμματέας:

Νικόλαος Παπάνας

Ταμίας:

Αλέξανδρος Καμαράτος

Μέλη:

Ανδριανή Βαζαίου

Κωνσταντίνος Μακρυλάκης

Αναστασία Μαυρογιαννάκη

Ιωάννης Ντούπης

Αλέξιος Σωτηρόπουλος

Αγαπητοί συνάδελφοι και φίλοι,

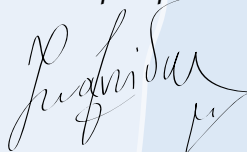
Το ΔΣ της Ελληνικής Διαβητολογικής Εταιρείας διοργανώνει και φέτος σε πόλεις της Ελλάδας επιστημονικές ημερίδες για τη διάγνωση και τη θεραπεία του σακχαρώδους διαβήτη και των επιπλοκών του.

Οι ομιλίες και διαλέξεις πλαισιώνονται με τη συζήτηση περιστατικών δίνοντας την ευκαιρία σε όλους μας να ανταλλάξουμε απόψεις για τρέχοντα και αμφιλεγόμενα θέματα στο ενδιαφέρον αυτό επιστημονικό πεδίο.

Ελπίζουμε η συμμετοχή σας να επιβεβαιώσει το ενδιαφέρον που υπάρχει στην ιατρική κοινότητα για το σακχαρώδη διαβήτη, μια νόσο με μεγάλη συχνότητα και στη χώρα μας.

Με χαρά σας περιμένουμε στις Ημερίδες της ΕΔΕ!

Για την Ελληνική Διαβητολογική Εταιρεία
Ο Πρόεδρος

Ιωάννης Ιωαννίδης

☐ Φαιστός

☐ Καταθύκη

☐ Μάταβα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σάββατο 7 Νοεμβρίου 2015

09:00 ΕΓΓΡΑΦΕΣ

09:30-09:35 ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΙΣ

Χαιρετισμός Προέδρου Ημερίδας/Εκπροσώπου ΕΔΕ
Ι. Ιωαννίδης

09:35-10:30 ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Συντονιστές: Ν. Κεφαλογιάννης, Ε. Κυρλάκη

Ταξινόμηση ΣΔ - Διάγνωση ΣΔ και προδιαβήτη. Υπάρχει θέση για τη HbA1c;

Α. Μαυρογιαννάκη

Ο ρόλος του αυτοελέγχου στην παρακολούθηση του ασθενούς με ΣΔ: Ποιοι, πότε και πόσο συχνά;

Α. Γκόγκου

10:30-11:30 ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Διαβητικό πόδι

Συντονιστής: Α. Παππάς

Αγγειοπάθεια

Π. Τσαπόγας

Νευροπάθεια

Χ. Μανές

11:30-11:45 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ - ΚΑΦΕΣ

11:45-13:30 ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Θεραπεία Σακχαρώδους Διαβήτη

Συντονιστές: Λ. Καλογεράκη, Σ. Παππάς

Φαρμακευτική αγωγή για το ΣΔ: Ποια η θέση στο θεραπευτικό αλγόριθμο των νεότερων κατηγοριών; Αρχές εξατομικεύσεως

Ι. Ιωαννίδης

Ινσουλινοθεραπεία στο ΣΔ τύπου 2

Α. Παππάς

Σάββατο 7 Νοεμβρίου 2015

13:30-14:30

ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Αντιμετώπιση συννοσηροτήτων - Πόσο πρέπει να μας επηρεάζουν οι αλλαγές στις οδηγίες των διεθνών οργανισμών;

Συντονίστρια: Ε. Χατζηαγγελάκη

Υπέρταση

Α. Ράπτης

Δυσλιπιδαιμία

Α. Λέπυρας

14:30-15:30

ΕΛΑΦΡΥ ΓΕΥΜΑ

15:30-17:00

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ

Προεδρείο: Ε. Χατζηαγγελάκη, Ι. Ιωαννίδης

Συζήτηση περιστατικών για τη διάγνωση και σωστή ταξινόμηση ΣΔ και προδιαβήτη

Α. Μαυρογιαννάκη

Συζήτηση περιστατικών για τη θεραπεία με δισκία ή αγωνιστές των GLP-1 αγωνιστών του ΣΔ

Ι. Ιωαννίδης

Συζήτηση περιστατικών υπέρτασης και δυσλιπιδαιμίας

Α. Ράπτης, Α. Λέπυρας

17:00-17:30

ΔΟΥΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΛΕΞΗ (BOEHRINGER INGELHEIM)

Εμπαγλιφλοζίνη, ο νέος αναστολέας SGLT2: Αποτελέσματα της μελέτης EMPAREG OUTCOME

Πρόεδρος: Α. Παππάς

Ομιλητής: Ι. Ιωαννίδης

17:30-18:00

ΔΟΥΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΛΕΞΗ (ΦΑΡΜΑΣΕΡΒ-ΛΙΛΛΥ ΑΕΒΕ)

Πόσο όμοια είναι τα όμοια; Μια νέα επιλογή στη θεραπεία με βασική ινσουλίνη στο ΣΔτ1 & ΣΔτ2

Πρόεδρος: Α. Παππάς

Ομιλητής: Ι. Ιωαννίδης

ΟΜΙΛΗΤΕΣ-ΠΡΟΕΔΡΟΙ-ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ

Γκόγκου Α.	Παθολόγος - Διαβητολόγος, Επιμελήτρια Α΄, Διαβητολογικό Ιατρείο - Β΄ Παθολογική Κλινική, ΓΝ Χανίων «ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ»
Ιωαννίδης Ι.	Παθολόγος με εξειδίκευση στο Διαβήτη, Διευθυντής Α΄ Παθολογικής Κλινικής, Υπεύθυνος Διαβητολογικού Ιατρείου & Ιατρείου Παχυσαρκίας, «ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΕΙΟ» ΓΝ Ν. Ιωνίας-Πατησίων, Πρόεδρος Ελληνικής Διαβητολογικής Εταιρείας
Καλογεράκη Α.	Παθολόγος, Διευθύντρια Β΄ Παθολογικής Κλινικής, Συνεργάτις Διαβητολογικού Ιατρείου, ΓΝ Χανίων «ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ»
Κεφαλογιάννης Ν.	Παθολόγος - Διαβητολόγος, Διαγνωστικό & Θεραπευτικό Κέντρο «ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ», Ηράκλειο Κρήτης
Κυρλάκη Ε.	Παθολόγος, Διευθύντρια ΕΣΥ, Διαβητολογικό Κέντρο, «ΒΕΝΙΖΕΛΕΙΟ - ΠΑΝΑΝΕΙΟ» ΓΝ Ηρακλείου Κρήτης
Λέπουρας Α.	Παθολόγος, Εξειδικευμένος στο Σακχαρώδη Διαβήτη, Διευθυντής Β΄ Παθολογικής Κλινικής & Διαβητολογικού Κέντρου, Γενική Κλινική «ΙΑΣΩ GENERAL»
Μανές Χ.	Παθολόγος - Διαβητολόγος, Διευθυντής Παθολογικού Τμήματος & Διαβητολογικού Κέντρου, ΓΝΘ «ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ»
Μαυρογιαννάκη Α.	Παθολόγος - Διαβητολόγος, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών, Διευθύντρια ΕΣΥ, Β΄ Παθολογική Κλινική & Διαβητολογικό Κέντρο, ΓΝΑ ΝΙΜΤΣ
Παππάς Α.	Παθολόγος - Διαβητολόγος, Διευθυντής ΕΣΥ, Διαβητολογικό Κέντρο, «ΒΕΝΙΖΕΛΕΙΟ - ΠΑΝΑΝΕΙΟ» ΓΝ Ηρακλείου Κρήτης
Παππάς Σ.	Παθολόγος - Διαβητολόγος
Ράπτης Α.	Αν. Καθηγητής Παθολογίας - Διαβητολογίας, Β΄ Προπ. Παθολογική Κλινική, Μονάδα Έρευνας & Διαβητολογικό Κέντρο Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημιακό ΓΝΑ «ΑΤΤΙΚΟΝ»
Τσαπόγας Π.	Παθολόγος - Διαβητολόγος, Συντονιστής Διευθυντής Β΄ Παθολογικής Κλινικής, ΓΝ Κέρκυρας
Χατζηπαγγελάκη Ε.	Αν. Καθηγήτρια Παθολογίας, Β΄ Προπ. Παθολογική Κλινική - Μονάδα Έρευνας & Διαβητολογικό Κέντρο Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημιακό ΓΝΑ «ΑΤΤΙΚΟΝ»

TRESIBA®

Η ΝΕΑ ΒΑΣΙΚΗ ΙΝΣΟΥΛΙΝΗ

**ΤΩΡΑ
ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ**

**ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ
ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ
ΑΠΟ 1 ΕΤΟΥΣ***

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ:

- με επίτευξη του γλυκαιμικού στόχου^{1,2}
- με μικρότερο κίνδυνο νυχτερινής υπογλυκαιμίας έναντι της ινσουλίνης glargine^{1,2}
- με ευελιξία στο χρόνο χορήγησης, όταν χρειάζεται³

7.0%

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

▼ Το φάρμακο αυτό τελεί υπό συμπληρωματική παρακολούθηση. Αυτό θα επιτρέψει τον ταχύ προσδιορισμό νέων πληροφοριών ασφαλείας. Ζητείται από τους επαγγελματίες του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης να αναφέρουν οποιεσδήποτε πιθανολογούμενες ανεπιθύμητες ενέργειες. Βλ. παράγραφο 4.8 για τον τρόπο αναφοράς ανεπιθύμητων ενεργειών στον πλήρη κατάλογο των χαρακτηριστικών του προϊόντος.

Ονομασία του φαρμακευτικού προϊόντος: Tresiba 100 μονάδες/mL ενέσιμο διάλυμα σε προγεμισμένη συσκευή τύπου πένας. **Φυσική και ποσοτική σύνθεση:** 1 mL του διαλύματος περιέχει 100 μονάδες ινσουλίνης degludec* (ισοδύναμο με 3.66 mg ινσουλίνης degludec). Μια προγεμισμένη συσκευή τύπου πένας περιέχει 300 μονάδες ινσουλίνης degludec σε 3 mL διαλύματος.

Θεραπευτικές ενδείξεις: Θεραπεία σακχαρώδους διαβήτη σε ενήλικες, εφήβους και παιδιά από την ηλικία του 1 έτους. **Δοσολογία:** Το Tresiba είναι μια βασική ινσουλίνη για υποδόρια χορήγηση απός ημερήσιως οποιοδήποτε στιγμή της ημέρας, κατά προτίμηση την ίδια χρονική στιγμή κάθε ημέρα. Σε ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη τύπου 2, το Tresiba μπορεί να χορηγείται μόνο του ή σε οποιονδήποτε συνδυασμό με από του στόματος αντιδιαβητικά φαρμακευτικά προϊόντα, αγωνιστές υποδοχέα GLP-1 και γεματική ινσουλίνη. Στο σακχαρώδη διαβήτη τύπου 1, το Tresiba πρέπει να συνδυάζεται με βραχεία/ταχεία δράσης ινσουλίνη για την κάλυψη των αναγκών ινσουλίνης την ώρα του γεύματος. **Πρόσος χορήγησης:** Το Tresiba προορίζεται μόνο για υποδόρια χρήση. Ειδικές κατηγορίες πληθυσμού: Το Tresiba* μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ηλικιωμένους ασθενείς, σε ασθενείς με νεφρική ή ηπατική βλάβη, σε εφήβους και παιδιά από την ηλικία του 1 έτους. **Αντενδείξεις:** Υπερευαίσθηση στη δραστική ουσία ή σε κάποιο από τα έκδοχα. **Ειδικές προειδοποιήσεις και προφυλάξεις κατά τη χρήση:** Υπογλυκαιμία: Η παραβίαση κάποιου γεύματος ή η μη προγραμματισμένη εντατική

φυσική άσκηση μπορεί να οδηγήσουν σε υπογλυκαιμία. Η υπογλυκαιμία μπορεί να συμβεί εάν η δόση της ινσουλίνης είναι πολύ υψηλή σε σχέση με την ανάγκη σε ινσουλίνη. Στα παιδιά, θα πρέπει να δίνεται προσοχή ώστε να αντιστοιχίζονται οι δόσεις της ινσουλίνης (ιδίως σε σήματα βασικής-βόλως) με την πρόσληψη τροφής και τις σωματικές δραστηριότητες έτσι ώστε να ελαττωθεί ο κίνδυνος υπογλυκαιμίας. Υπεργλυκαιμία: Σε καταστάσεις σοβαρής υπεργλυκαιμίας, συνιστάται η χορήγηση ινσουλίνης ταχείας δράσης. Η ανεπαρκής δόση ή/και η διακοπή της θεραπείας σε ασθενείς που απαιτούν ινσουλίνη, μπορεί να οδηγήσει σε υπεργλυκαιμία και δινητικές σε διαβητική κετοξέωση. Μετάβαση από άλλα φαρμακευτικά προϊόντα ινσουλίνης: Η μετάβαση έναν ασθενή σε άλλο τύπο, όνομα ή παραγωγή προϊόντος ινσουλίνης πρέπει να γίνεται υπό στενή παρακολούθηση και ενδέχεται να οδηγήσει στην ανάγκη αλλαγής της δόσης. Συνδυασμός πωλιταζίνης και φαρμακευτικών προϊόντων ινσουλίνης: Έχουν αναφερθεί περιπτώσεις καρδιακής ανεπάρκειας όταν η πωλιταζίνη χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με ινσουλίνη, ιδίως σε ασθενείς με παράγοντες κινδύνου για ανάπτυξη καρδιακής ανακοπής. Αυτό θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη χορήγηση θεραπείας πωλιταζίνης σε συνδυασμό με το Tresiba. Εάν χρησιμοποιηθεί ο εν λόγω συνδυασμός, οι ασθενείς πρέπει να παρακολουθούνται για ενδείξεις και συμπτώματα καρδιακής ανεπάρκειας, αύξησης βάρους και οίδηματος. Η πωλιταζίνη πρέπει να διακόπτεται σε περίπτωση επιδείνωσης των καρδιακών συμπτωμάτων. Δυσταξία: των οφθαλμών: Η εντατικοποίηση της θεραπείας ινσουλίνης με στόχο την βελτίωση του γλυκαιμικού ελέγχου μπορεί να συσχετιστεί με προσωρινή επιδείνωση της διαβητικής αμφιβλαστροφροδοπάθειας. Αποφυγή αφαλάτων στην αγωγή: Οι ασθενείς πρέπει να ενημερώνονται ότι πρέπει να ελέγχουν πάντα την επίκτητη ινσουλίνη πριν από κάθε ένεση για να αποφευχθεί η τυχαία ανάμειξη μεταξύ των δύο διαφορετικών περιεκτικτήτων του Tresiba καθώς και με άλλα προϊόντα ινσουλίνης. Σε ασθενείς που πάσχουν

από τύφλωση ή έχουν σοβαρά προβλήματα όρασης θα πρέπει να δίνεται η οδηγία να αναζητούν πάντοτε βοήθεια από άλλο άτομο με καλή όραση και είναι εκπαιδευμένο στη χρήση της συσκευής ινσουλίνης. Αντιστάματα ινσουλίνης: Η χορήγηση ινσουλίνης μπορεί να προκαλέσει τον σχηματισμό αντισωμάτων της ινσουλίνης. **Εγκυμοσύνη:** Δεν υπάρχει κλινική εμπειρία με τη χρήση του Tresiba σε έγκυες γυναίκες. **Θηλασμός:** Δεν υπάρχει κλινική εμπειρία με το Tresiba κατά το θηλασμό. **Γονιμότητα:** Μελέτες αναπαραγωγής σε ζώα με ινσουλίνη degludec δεν έχουν αποκαλύψει ανεπιθύμητες ενέργειες στη γονιμότητα. **Επιδράσεις στην ικανότητα οδήγησης και χειρισμού μηχανών:** Η ικανότητα συγκέντρωσης και αντίδρασης του ασθενούς ενδέχεται να επηρεαστεί ως αποτέλεσμα της υπογλυκαιμίας. **Ανεπιθύμητες ενέργειες:** Σπάνιες – Υπερευαίσθηση. Σπάνιες – Κνίδωση. Πολύ συχνές – Υπογλυκαιμία. Όχι συχνές – Αποδοτικότητα. Συχνές – Αντιδράσεις της θέσης ένεσης. Όχι συχνές – Περιφερικό οίδημα. Παιδιατρικές πληθυσμός: Το Tresiba έχει χορηγηθεί σε παιδιά και εφήβους ηλικίας έως 18 ετών για τη διερεύνηση των φαρμακοκινητικών ιδιοτήτων. Η ασφάλεια και η αποτελεσματικότητα έχουν αποδειχθεί σε μια μακροχρόνια δοκιμή σε παιδιά ηλικίας 1 έως κάτω των 18 ετών. Η συχνότητα, ο τύπος και η σοβαρότητα των ανεπιθύμητων ενεργειών στον παιδιατρικό πληθυσμό δεν υποδεικνύουν διαφορές με την εμπειρία στο γενικό πληθυσμό του διαβήτη. Άλλοι ειδικοί πληθυσμοί: Με βάση τα αποτελέσματα κλινικών δοκιμών, η συχνότητα ο τύπος και η σοβαρότητα των ανεπιθύμητων ενεργειών που παρατηρήθηκαν σε ηλικιωμένους ασθενείς και σε ασθενείς με νεφρική ή ηπατική βλάβη δεν δείχνουν διαφορές με την ευρύτερη εμπειρία στο γενικό πληθυσμό. ΚΑΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ: Novo Nordisk A/S, Novo Allé, DK-2880 Bagsvaerd, Δανία. ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΔΕΙΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ: EU/1/2807/001-005. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΠΡΩΤΗΣ ΕΓΚΡΙΣΗΣ: 21 Ιανουαρίου 2013. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΝΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: 07/2015. Απαιτείται ιατρική συνταγή, AT13.03.6.

Αναφορά πιθανολογούμενων ανεπιθύμητων ενεργειών

Η αναφορά πιθανολογούμενων ανεπιθύμητων ενεργειών μετά από τη χορήγηση άδειας κυκλοφορίας του φαρμακευτικού προϊόντος είναι σημαντική. Επιτρέπει τη συνεχή παρακολούθηση της σχέσης οφέλους-κινδύνου του φαρμακευτικού προϊόντος. Ζητείται από τους επαγγελματίες του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης να αναφέρουν οποιεσδήποτε πιθανολογούμενες ανεπιθύμητες ενέργειες:

- στον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων (Μεσογείων 284, GR-15562 Χαλκίδα, Αθήνα, Τηλ: +30 21 3204380/337, Φαξ: +30 210 6549585, Ιστοσελίδα: <http://www.eof.gr>), για την Ελλάδα, ή
- στο Φαρμακευτικό Υπουργείο, Υπουργείο Υγείας, CF-1475, www.moi.gov.gr/phs, Fax: +357 22686494, για την Κύπρο.

Βιβλιογραφία:

1. Rodbard HW et al., Diabetic Medicine 2013; DOI: 10.1111/dme.12303.
2. Bode BW et al., Diabetic Medicine 2013; DOI: 10.1111/dme.12243.
3. Tresiba - Περίληψη Χαρακτηριστικών Προϊόντος.

Novo Nordisk Ελλάς Ε.Π.Ε.

Αλ. Παναγιώτη 80 & Αγ. Τρόδος 65
153 43 Αγία Παρασκευή
Τηλ: 210 60 71 600
<http://www.novonordisk.gr>
<http://www.novonordisk.com>

Βοηθήστε να γίνουν τα φάρμακα πιο ασφαλή και

**Αναφέρετε
ΟΛΕΣ τις ανεπιθύμητες ενέργειες για
ΟΛΑ τα φάρμακα
Συμπληρώνοντας την «ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΡΤΑ»**

TRESIBA®
insulin degludec [rDNA origin] injection